

Bruxelles, 7.10.2020
COM(2020) 620 final

ANNEX 2

ANEXĂ

la

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**O Uniune a egalității:
Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor**

{SWD(2020) 530 final}

PORTOFOLIUL DE INDICATORI

Obiectivul general al prezentului portofoliu de indicatori este de a monitoriza progresele înregistrate în raport cu obiectivele și țintele cadrului strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Pentru a îndeplini acest obiectiv general, statele membre trebuie să pună în aplicare o serie de măsuri în domenii prioritare, fiecare dintre acestea având un obiectiv orizontal sau sectorial specific.

Portofoliul de indicatori care trebuie utilizați pentru măsurarea progreselor înregistrate în vederea realizării acestor obiective a fost elaborat în cadrul Grupului de lucru pentru indicatorii privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor și al raportării coordonate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA). Membrii grupului de lucru sunt punctele de contact naționale pentru romi din 20 de state membre și reprezentanți ai birourilor de statistică și ai Comisiei Europene. În plus, portofoliul a fost aliniat cu indicatorii și țintele definite în cadrul inițiativelor relevante ale UE pentru perioada de până în 2030 și cu obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD). Raportul complet este disponibil la adresa <https://fra.europa.eu/en/news/2020/roma-working-party-consultations-roma-inclusion-monitoring-framework>.

Portofoliul de indicatori se bazează pe modelul de indicatori structură-proces-rezultate (S-P-R) recomandat de Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR) pentru evaluarea respectării standardelor în materie de drepturi ale omului. Acest model permite efectuarea unei evaluări:

- a) a cadrelor juridice și de politică în vigoare (indicatori structurali);
- b) a intervențiilor specifice care vizează punerea în aplicare a acestora (indicatori de proces);
- c) a realizărilor, pe baza experienței titularilor de drepturi (indicatori de rezultat).

Indicatori structurali: Cadrele juridice și strategiile de la nivelul UE și de la nivel național care sunt instituite pentru a se asigura respectarea Cartei drepturilor fundamentale a UE (în cazul romilor, Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor).

Indicatori de proces: Intervențiile și acțiunile specifice (de exemplu, programe, proiecte, măsuri) instituite pentru îndeplinirea obiectivelor și a țăntelor cadrelor strategice naționale pentru romi prin punerea în aplicare a dispozițiilor juridice și de politică menționate.

Indicatori de rezultat: Situația de pe teren și orice modificare în exercitarea drepturilor fundamentale ale persoanelor cu caracteristici specifice, cum ar fi originea etnică în cazul romilor. Aceștia sunt, în cea mai mare parte, indicatori standard, completați pe baza unor date care pot fi defalcate pe diferite categorii (origine etnică, sex și vârstă). În statele membre în care astfel de date nu sunt disponibile, pot fi utilizate date socioeconomice ca indicatori indirecți. Indicatorii ar trebui să fie în concordanță cu indicatorii sărăciei și excluziunii sociale din cadrul Strategiei Europa 2020 sau cu orice indicatori post 2020, precum și cu domeniile de politică sectorială care contribuie la realizarea obiectivelor Pilonului european al drepturilor sociale, cum ar fi educația, sănătatea și ocuparea forței de muncă.

OBIECTIVE, INDICATORI PRINCIPALI, ȚINTE ȘI MĂSURI

Cadrul de monitorizare a fost conceput în mod explicit pentru a urmări progresele înregistrate în vederea îndeplinirii obiectivelor de politică. Obiectivele sunt reflectate în indicatorii de rezultat (principali și secundari), iar țintele ar putea fi statutul pe care statele membre își propun să îl atingă până în 2030 în fiecare domeniu privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Cadrul se bazează pe Orientările Comisiei privind o mai bună legiferare¹, pe Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor și pe Propunerea de recomandare a Consiliului privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor.

Majoritatea indicatorilor de rezultat se bazează pe anchete, dar ar trebui să fie completați cu date administrative, de exemplu cu privire la infrastructură, segregare rezidențială etc.

¹ Comisia Europeană (2017): [Orientări privind o mai bună legiferare. Document de lucru al serviciilor Comisiei](#). Bruxelles, 7 iulie 2017; SWD(2017) 350.

Indicatori principali: Aceștia sunt indicatori de rezultat care se bazează pe anchete și sunt obligatorii pentru toate statele membre pentru care astfel de date sunt disponibile sau pot fi colectate în viitor. Țările care nu dispun de date cantitative (defalcate pe origine etnică sau pe alte criterii) ar trebui să ia în considerare colectarea de date calitative și formularea de ținte în ceea ce privește indicatorii de proces (a se vedea mai jos).

Indicatori de rezultat secundari: Aceștia sunt indicatori contextuali, fiind complementari indicatorilor principali ai obiectivului. Statele membre pot alege dacă îi completează sau nu.

Există o diferență între obligația de a completa indicatorii și cea de a colecta date pentru indicatori. De exemplu, subiecte cum ar fi segregarea în domeniul educației, accesul la apă curentă sau certificatele de naștere sunt mai relevante în unele țări decât în altele. De asemenea, unii indicatori secundari, cum ar fi acoperirea asigurării medicale, ar putea deveni indicatori principali, dacă sunt deosebit de relevanți într-o anumită țară.

Indicatori de proces: o combinație de date juridice și economice, tipuri de măsuri, capacitatea actorilor însărcinați cu punerea în aplicare, nivelul de implicare față de comunitățile de romi și organizațiile societății civile (OSC). Statele membre au posibilitatea de a alege, în cadrele lor strategice, indicatorii și domeniile de intervenție la nivel de politici.

Tabelul 1: Prezentare generală a obiectivelor-cheie și a indicatorilor principali ai UE în ceea ce privește egalitatea, incluziunea și participarea romilor

	Obiective orizontale		Indicatori principali ai UE	Relevanță ODD
1	Combaterea atitudinilor negative față de romi și a discriminării și prevenirea acestora²	1	Ponderea persoanelor care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate din cauza faptului că sunt de etnie romă în oricare dintre domeniile vizate de anchetă	ODD 10.3.1 ODD 16.b.1
		2	Ponderea populației generale pentru care este stânjenitor să aibă vecini de etnie romă	
2	Reducerea sărăciei și a excluziunii sociale	3	Rata riscului de sărăcie (sub 60 % din mediana veniturilor pe adult-echivalent după transferurile sociale)	ODD 1.2.1
		3.1	Copii < 18 ani expuși riscului de sărăcie	ODD 1.2.2
		4	Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării în condiții de deprivare materială severă (nu își pot permite 4 din 9 elemente, de exemplu, alimente, invitarea unor prieteni etc.)*	ODD 1
		4.1	Copii < 18 ani care trăiesc în condiții de deprivare materială severă*	ODD 1
3	Promovarea participării prin consolidarea capacității de acțiune, îmbunătățirea cooperării și crearea unui climat de încredere	4	Ponderea persoanelor care s-au simțit discriminate (în orice domeniu) în ultimele 12 luni și au raportat ultimul incident de discriminare cauzat de apartenența lor la etnia romă	
		5	Indicatori privind cetățenia și participarea activă ÎN CURS DE ELABORARE	
	Obiective sectoriale		Indicatori principali ai UE	Relevanță ODD
4	Sporirea accesului egal efectiv la un învățământ de masă de calitate,	6	Ponderea copiilor cu vârste cuprinse între 3 ani și vârsta de începere a învățământului primar obligatoriu care sunt înscriși în sistemul de educație și îngrijire timpurie	ODD 4.2.2

² Printre obiectivele operaționale din cadrul acestui obiectiv orizontal se numără combaterea discriminării, a hărțuirii, a infracțiunilor motivate de ură și a discursului de incitare la ură împotriva romilor; promovarea istoriei, a culturii și a recunoașterii romilor (promovarea sensibilizării cu privire la istoria, cultura și recunoașterea romilor), precum și promovarea reconcilierii.

	favorabil incluziunii	7	Ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 20 și 24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar superior	ODD 4.3
		8	Ponderea copiilor cu vârste cuprinse între 6 și 15 ani care merg la școli unde „toți colegii sau majoritatea acestora sunt romi”, astfel cum au declarat respondenții (numai țările selectate)	
5	Sporirea accesului egal efectiv la locuri de muncă de calitate și durabile remunerate	9	Ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani care și-au autodefinit statutul activității principale ca fiind „muncă remunerată” (inclusiv cu normă întreagă, cu fracțiune de normă, locuri de muncă ad-hoc, activități independente și activități ocazionale sau muncă efectuată în ultimele patru săptămâni)	ODD 8.5
		10	Ponderea tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani***, a căror activitate principală actuală este aceea de „tânăr care nu este încadrat profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare” (NEET)	ODD 8.6.1
		11	Disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă: diferența în ceea ce privește rata muncii remunerate între femei și bărbați, cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani	ODD 8.5
6	Îmbunătățirea stării de sănătate a romilor și sporirea accesului egal efectiv al acestora la servicii de asistență medicală și la servicii sociale de calitate	12	Diferența în ceea ce privește speranța de viață la naștere (populația generală față de romi)	
		13	Ponderea persoanelor care au acces limitat la servicii de sănătate și sociale, ÎN CURS DE ELABORARE	
7	Sporirea accesului egal efectiv la locuințe desegregate adecvate și la servicii esențiale ³	14	Ponderea persoanelor care trăiesc în condiții precare de locuit (într-o locuință care este prea întunecată, cu un acoperiș cu probleme de izolație/perete, podele cu igrasie, fără baie/duș, fără WC în interior)	ODD 11.1
		15	Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării care nu dispun de numărul minim de camere conform definiției date de Eurostat supraaglomerării	
		16	Ponderea persoanelor care locuiesc în gospodării fără apă curentă în interiorul locuinței (numai țările selectate)	ODD 6.1.1

Datele FRA pentru completarea indicatorilor pot fi defalcate pe sex, vârstă, DEGURBA.

** Se va înlocui cu deprivarea socială și materială (Eurostat [ilc_md07]) și cu indicatorul corespunzător pentru copii, dacă acesta va fi utilizat în viitor în rapoartele privind ODD pentru populația generală.*

*** Datele actuale bazate pe anchetele FRA acoperă doar grupa de vârstă 16-29 de ani.*

INDICATORI INDIRECTI

În țările în care este imposibil să se colecteze date privind etnia, pot fi utilizate date indirecte, de exemplu bazate pe date socioeconomice. Colectarea datelor poate fi efectuată în așezări și unități regionale identificate ca fiind segregate sau cu o pondere ridicată a persoanelor vulnerabile. Ipoteza de bază ar trebui să fie aceea că populația din aceste localități include un procent ridicat de romi sau de persoane puternic percepute ca fiind de etnie romă și, prin urmare, vulnerabile la excluderea socială și la discriminare. Trebuie remarcat faptul că astfel de date indirecte ar putea limita colectarea datelor doar la date privind grupurile cele mai marginalizate și ar putea exclude persoanele care nu sunt defavorizate din punct de vedere economic, dar care se confruntă în continuare cu consecințele atitudinilor negative față de

³ Cum ar fi accesul la apă curentă, la servicii de salubritate corespunzătoare, la servicii de colectare și gestionare a deșeurilor, la electricitate, la gaze naturale, la transport, la servicii financiare și la comunicații digitale (în conformitate cu principiul 20 al Pilonului european al drepturilor sociale). Promovarea justiției în domeniul mediului și combaterea condițiilor precare de mediu constituie un obiectiv operațional în cadrul acestui obiectiv sectorial.

romi în viața lor de zi cu zi sau atunci când își dezvăluie identitatea. În astfel de cazuri, este important ca datele indirecte să fie completate cu date calitative și administrative, rezultate din activități de cercetare și din consultările cu organizațiile societății civile, cu instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului și cu autoritățile locale. Dacă lipsesc datele cantitative, țările sunt în continuare încurajate să colecteze date calitative la nivelul indicatorilor de proces.

Datele privind indicatorii de proces calitativi pot proveni dintr-o gamă variată de surse. Începând cu 2016, statele membre raportează Comisiei cu privire la indicatorii de proces relevanți pentru domeniile de politică esențiale incluse în recomandarea Consiliului din 2013, utilizând un model armonizat de raportare online. Totuși, chiar și atunci când sunt comparabile între țări, aceste date reprezintă doar o mică parte a informațiilor relevante pentru proces care sunt necesare pentru a se asigura o bună monitorizare la nivel de proces. Cea de a doua componentă a colectării datelor relevante pentru proces, și anume datele care reflectă caracteristicile specifice ale provocărilor legate de incluziunea romilor și măsurile luate în această privință în fiecare stat membru, este la fel de importantă pentru dezvoltarea unui sistem național de monitorizare solid și, prin urmare, este esențială pentru reușita unui cadru strategic național pentru romi. În plus, se recomandă ca societatea civilă romă să participe la procesul de monitorizare și la dezvoltarea sistemelor naționale de monitorizare și colectare a datelor. Subgrupul pentru date privind egalitatea al Grupului la nivel înalt al UE pentru nediscriminare, egalitate și diversitate a emis o serie de orientări privind îmbunătățirea colectării și a utilizării datelor referitoare la egalitate⁴.

În 2016, statele membre au început să transmită Comisiei rapoarte referitoare la indicatorii de proces, în conformitate cu recomandarea Consiliului din 2013 privind măsurile de integrare efectivă a romilor. Această activitate va fi continuată în contextul Grupului de lucru al FRA privind indicatorii și raportarea.

OBIECTIVE ORIZONTALE

Obiectivul 1: Combaterea atitudinilor negative față de romi și a discriminării și prevenirea acestora

Indicatori principali:	Populația generală
1) Ponderea persoanelor care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate din cauza faptului că sunt de etnie romă în oricare dintre domeniile vizate de anchetă	Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi ⁵ ODD 10.3.1 și 16.b.1
2) Ponderea populației generale pentru care este stânjenitor să aibă vecini de etnie romă	Face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi

Obiectivul 1-a: Combaterea discriminării, a hărțuirii, a infracțiunilor motivate de ură și a discursului de incitare la ură împotriva romilor

Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care au fost victime a cel puțin 5 acte de hărțuire motivate de ură, din cauza faptului că sunt de etnie romă, în cele 12 luni care au precedat ancheta	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi ODD 10.3.1 ODD 16.b.1
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani (din totalul respondenților) care, în ultimele 12 luni, au fost agresate fizic din cauza faptului că sunt de etnie romă	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi ODD 16.1.3

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/final_guidelines_4-10-18_without_date_july.pdf.

⁵ Ancheta FRA privind drepturile fundamentale.

Indicatori de proces pentru obiectivul 1-a: Combaterea discriminării, a hărțuirii, a infracțiunilor motivate de ură și a discursului de incitare la ură împotriva romilor
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional
• cadrele strategice naționale privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor sau seturi conexe de documente de politică includ în mod explicit măsuri de combatere a atitudinilor negative față de romi; • planul național de acțiune pentru punerea în aplicare a cadrelor strategice naționale pentru romi din statul membru al UE în cauză prevede măsuri specifice de combatere a atitudinilor negative față de romi și a discriminării; • organismele de promovare a egalității monitorizează cu regularitate punerea în aplicare a cadrelor strategice naționale pentru romi în ceea ce privește respectarea Directivei privind egalitatea rasială și a Deciziei-cadru a Consiliului privind combaterea anumitor forme de rasism și xenofobie și înregistrează cazurile de discriminare a romilor; • se elaborează și se publică în mod regulat rapoarte și anchete privind combaterea discriminării; • atitudinile negative față de romi sunt recunoscute în cadrele juridice, în politicile, în documentele de politică și în măsurile de punere în aplicare a politicilor statelor membre; • atitudinile negative față de romi constituie o categorie distinctă în cadrul datelor înregistrate cu privire la infracțiunile motivate de ură; • s-au alocat fonduri pentru măsuri specifice de combatere a atitudinilor negative față de romi și a discriminării; • localitățile cu o populație de etnie romă semnificativă au în schema de personal unul sau mai multe posturi de consilier care se ocupă în mod specific de chestiuni care îi privesc pe romi.
Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice
• există un sistem accesibil publicului pentru monitorizarea procedurilor judiciare și a plângerilor adresate organismelor naționale de promovare a egalității în legătură cu atitudinile negative față de romi; • există un sistem accesibil publicului pentru monitorizarea cazurilor și a incidentelor de discriminare, a discursurilor de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură împotriva romilor și pentru raportarea acestora către organismele naționale de promovare a egalității sau către birourile avocatului poporului, procurori sau poliție și acest sistem funcționează; • există un sistem de formare a agenților de poliție cu privire la nediscriminare și la recunoașterea infracțiunilor motivate de prejudecăți, cu module specifice privind discriminarea romilor; • statele membre alocă timp de emisie romilor în cadrul instituțiilor mass-media publice; • statele membre organizează campanii de sensibilizare; • există instrumente de raportare a discursurilor de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură, și acestea sunt ușor accesibile; • se organizează inițiative/cursuri de formare cu participarea întreprinderilor din domeniul tehnologiei informației (Google, Facebook, Twitter etc.) pentru a identifica mai bine conținutul discriminatoriu față de romi pe platformele de comunicare socială; • se organizează inițiative/cursuri de formare destinate operatorilor mass-media privind identificarea și abordarea cazurilor de atitudini negative față de romi și de incitare la ură.
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale
• OSC-urile rome participă în mod activ la elaborarea de măsuri specifice de combatere a atitudinilor negative față de romi și a discriminării; • OSC-urile rome participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsurile specifice de combatere a atitudinilor negative față de romi și a discriminării; • OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare.

Obiectivul 1-b: Promovarea sensibilizării cu privire la istoria, cultura și recunoașterea romilor, precum și promovarea reconcilierii

Indicatori de rezultat: secundari (opționali): Nu s-au elaborat încă indicatori în acest domeniu; printre posibilele domenii tematice se numără următoarele:

- sensibilizarea populației generale cu privire la faptul că romii sunt o minoritate națională recunoscută;
- sensibilizarea populației generale cu privire la istoria, literatura, arta, cultura, muzica și politica romilor;
- participarea populației generale la festivalul cultural al romilor și la alte evenimente publice ale romilor;
- sensibilizarea populației generale cu privire la faptul că limba romani este o limbă neteritorială recunoscută în cadrul Cartei Consiliului Europei a limbilor regionale sau minoritare;
- sensibilizarea populației generale cu privire la Holocaustul romilor.

Indicatori de proces pentru obiectivul 1-b: Promovarea sensibilizării cu privire la istoria, cultura și recunoașterea romilor, precum și promovarea reconcilierii

Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional

- cadrele strategice naționale pentru romi sau documentele de politică aferente includ în mod explicit măsuri care prevăd indicatori și ținte pentru a promova sensibilizarea cu privire la istoria și cultura romilor;
- Holocaustul romilor este recunoscut și există zile de comemorare a acestuia în calendarul oficial al sărbătorilor legale;
- există monumente sau memoriale dedicate Holocaustului romilor;
- contribuția personalităților de etnie romă la istoria statului membru este recunoscută și face parte din calendarul oficial al sărbătorilor legale;
- istoria, cultura și arta romilor fac parte din programa oficială în școli și universități;
- inițiativele culturale ale romilor sunt prezente în calendarele evenimentelor culturale importante la nivel național;
- există comisii de experți privind atitudinile negative față de romi (comisii pentru adevăr, recunoaștere și reconciliere) și acestea au rolul de a asigura o înțelegere mai profundă a barierelor și a mecanismelor de excludere din cadrul statului membru;
- există structurile necesare pentru punerea în aplicare a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare a Consiliului Europei;
- în cadrul organismelor consultative guvernamentale desemnate au loc cu regularitate schimburi pe teme legate de arta, cultura și istoria romilor, cu scopul de a crea un impact asupra politicilor;
- există un buget anual de stat alocat pentru a sprijini organizațiile culturale ale romilor care promovează cultura romă;
- există un buget anual de stat alocat canalelor mass-media locale ale romilor (presă scrisă, mass-media digitală, TV, radio);
- există un buget local și municipal alocat canalelor mass-media locale ale romilor, precum și promovării artei și culturii romilor;
- ministerele și agențiile de stat care răspund de domeniul tineretului au sarcina explicită de a asigura incluziunea tinerilor romi și de a consolida capacitățile organizațiilor de tineret ale romilor.

Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice

- în școli se predau istoria și cultura romilor;
- limba romani se predă gratuit în școli;
- cadrele didactice și personalul didactic beneficiază de formare cu privire la educația favorabilă incluziunii și diversitate;
- cadrele didactice și personalul didactic beneficiază de formare cu privire la cultura și istoria romilor, inclusiv cu privire la istoria Holocaustului romilor;

• funcționarii publici, cadrele didactice, agenții de poliție etc. beneficiază de oportunități de formare cu privire la arta, cultura și istoria romilor; • în instituțiile mass-media publice este prevăzut și se alocă timp de emisie destinat artei și culturii romilor; • în instituțiile mass-media publice este prevăzut și se alocă timp de emisie destinat știrilor în limba romani; • în cadrul festivalurilor se oferă posibilitatea reprezentării culturii rome, aparițiile pe scenă fiind sprijinite din fonduri publice; • proporția discursurilor pozitive în raport cu cele negative cu privire la romi este sporită în mass-media generală și în presa destinată publicului larg.
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale
• OSC-urile sunt consultate cu privire la necesitatea ca statul membru să aloce fonduri publice pentru a sprijini arta și cultura romilor; • organismele consultative guvernamentale care oferă feedback cu privire la alocarea fondurilor publice în scopul sprijinirii cadrelor strategice naționale pentru romi sunt în măsură să își prezinte propunerile privind proiecte legate de arta și cultura romilor; • în parteneriat cu OSC-urile rome și cu supraviețuitorii Holocaustului romilor și/sau descendenții acestora, se elaborează măsuri specifice de promovare a artei, a culturii și a evenimentelor comemorative ale romilor; • OSC-urile rome participă la procesul decizional privind elaborarea unor măsuri specifice de promovare a artei și culturii romilor și la alocarea fondurilor pentru acestea; • OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare în cadrul acestui obiectiv operațional.

Obiectivul 2: Reducerea sărăciei și a excluziunii sociale

Indicatori principali:	Populația generală:
3) Rata riscului de sărăcie (sub 60 % din mediana veniturilor pe adult-echivalent după transferurile sociale)	Eurostat [ilc_li02] ODD 1.2.1
3.1) Copii < 18 ani expuși riscului de sărăcie	Eurostat [ilc_li02] ODD 1.2.2
4) Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării în condiții de deprivare materială severă⁶ (nu își pot permite 4 din 9 elemente, de exemplu, alimente, invitarea unor prieteni etc.)	Eurostat [ilc_mddd11] ODD 1
4.1) Copii < 18 ani care trăiesc în condiții de deprivare materială severă	Eurostat [ilc_mddd11] ODD 1

Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea persoanelor care trăiesc într-o gospodărie care nu își poate permite o masă cu carne, pui, pește (sau echivalentul vegetarian) o dată la două zile	Eurostat [ilc_mdcs03]
Ponderea persoanelor care trăiesc într-o gospodărie în care cel puțin o persoană s-a culcat flămândă în ultima lună, deoarece nu a avut suficienți bani pentru mâncare	Nu se aplică / Face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Ponderea copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 17 ani care trăiesc într-o	Nu se aplică / Face obiectul anchetei efectuate de FRA

⁶ Se va înlocui cu deprivarea socială și materială (Eurostat [ilc_mdcs07]) și cu indicatorul corespunzător pentru copii, dacă acesta va fi utilizat în viitor în rapoartele privind ODD pentru populația generală.

gospodărie în care cel puțin o persoană s-a culcat flămândă în ultima lună, deoarece nu a avut suficienți bani pentru mâncare	cu privire la romi
Ponderea persoanelor care trăiesc într-o gospodărie pentru care este (foarte) greu să se descurce de la o lună la alta	Eurostat [ilc_mdcs09]
Ponderea persoanelor care nu au un cont bancar	Nu se aplică / Face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi

Indicatori de proces pentru obiectivul orizontal 2: Reducerea sărăciei și a excluziunii sociale	
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional	
- cadrele strategice naționale pentru romi sau documentele de politică aferente includ în mod explicit măsuri care prevăd indicatori și ținte pentru a reduce sărăcia și excluziunea socială în rândul romilor, acordându-se o atenție specială sărăciei în rândul copiilor; - orientările referitoare la punerea în aplicare a protecției și a asistenței sociale conțin dispoziții privind combaterea discriminării pentru a se asigura accesul egal al romilor; - există un mecanism care asigură accesul la un cont bancar; - se oferă garanții bancare pentru microcredite pentru gospodăriile cu venituri mici.	
Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice	
- există un program alimentar și nutrițional pentru copiii care merg la școală; - se organizează, pentru personalul serviciilor sociale, cursuri de formare specifică privind combaterea discriminării și a atitudinilor negative față de romi; - se pun în aplicare măsuri naționale specifice pentru a se ține seama de sărăcia intergenerațională și de necesitatea de a-i sprijini pe copiii romi și pe familiile acestora în ceea ce privește educația, locuințele, sănătatea și reducerea sărăciei; - se oferă cursuri de formare privind alfabetizarea financiară și sprijin pentru incluziunea financiară.	
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale	
- există măsuri menite să asigure participarea romilor la elaborarea de răspunsuri în materie de politică în domeniul incluziunii sociale/reducerii sărăciei; - în parteneriat cu OSC-urile rome, se elaborează măsuri specifice în domeniul reducerii sărăciei și al incluziunii sociale (în special cele care îi vizează pe romii cu un risc ridicat de marginalizare); - cu participarea organizațiilor comunității rome, se efectuează intervenții în domeniul reducerii sărăciei și al incluziunii sociale (în special cele care îi vizează pe romii cu un risc ridicat de marginalizare); - OSC-urile rome participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsurile specifice de reducere a sărăciei și a excluziunii sociale (în special cele care îi vizează pe romii cu un risc ridicat de marginalizare); - OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare pentru a reduce sărăcia și excluziunea socială (în special cele care îi vizează pe romii cu un risc ridicat de marginalizare); - instituțiile guvernamentale și administrația (centrală și locală) țin seama, în procesele lor decizionale din domeniul incluziunii sociale/reducerii sărăciei, de contribuțiile din partea societății civile rome, a mediului de afaceri și a industriei, precum și a mediului academic și de cercetare.	

Obiectivul 3: Promovarea participării prin consolidarea capacității de acțiune, îmbunătățirea cooperării și crearea unui climat de încredere în instituțiile publice

Indicator principal:	Populația generală
5) Ponderea persoanelor care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate (în orice domeniu) și au raportat ultimul incident de discriminare ca fiind motivat de apartenența lor la etnia romă	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
6) Indicator privind cetățenia și participarea activă ÎN CURS DE ELABORARE	Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi

Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care NU au raportat cel mai recent incident de hărțuire ca fiind motivat de apartenența lor la etnia romă (din totalul persoanelor care au fost victime ale hărțuirii)	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care NU au raportat cel mai recent incident de agresiune fizică ca fiind motivat de apartenența lor la etnia romă	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi ODD 16.3.1
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care au auzit de cel puțin un organism de promovare a egalității, de cel puțin o instituție națională din domeniul drepturilor omului sau de biroul avocatului poporului	Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care tind să aibă încredere în poliție	Eurostat [Ilc_pw03]
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care tind să aibă încredere în sistemul judiciar	Eurostat [Ilc_pw03]
Alți indicatori referitori la participare, în curs de elaborare: Ponderea persoanelor care sunt angajate în serviciile publice (categoria O din cadrul NACE ⁷) Ponderea persoanelor angajate în calitate de profesioniști sau manageri (ISCO ⁸ 8+9) Ponderea persoanelor care au votat în cadrul alegerilor naționale (cele mai recente)	Eurostat [lfsa_eisn2]

Indicatori de proces pentru obiectivul orizontal 3: Promovarea participării prin consolidarea capacității de acțiune, îmbunătățirea cooperării și crearea unui climat de încredere	
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional	
- cadrele strategice naționale pentru romi sau documentele de politică aferente includ în mod explicit măsuri care prevăd indicatori și ținte pentru a promova participarea prin consolidarea capacității de acțiune, îmbunătățirea cooperării și crearea unui climat de încredere; - ONG-urile locale și de la nivelul comunităților participă la monitorizarea civilă coordonată la	

⁷ NACE este un acronim folosit pentru a desemna diversele clasificări statistice ale activităților economice, elaborate începând cu 1970 în [Uniunea Europeană \(UE\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/NACE);

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/NACE> (context).

⁸ Clasificarea internațională standard a ocupațiilor (ISCO); <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/>.

nivelul UE a punerii în aplicare a strategiei; • reprezentanții OSC-urilor rome sunt invitați cu regularitate să participe în calitate de membri cu drepturi depline în comitetele naționale de monitorizare a fondurilor UE; • în localitățile cu o pondere ridicată a romilor în cadrul populației, administrațiile locale au un post oficial de mediator pentru romi; • localitățile cu o pondere ridicată a romilor în cadrul populației au în schema de personal unul sau mai multe posturi de consilier care se ocupă în mod specific de chestiuni care îi privesc pe romi; • principalele partide politice se angajează să le ofere candidaților romi locuri eligibile pe listele electorale la alegerile parlamentare și la alegerile pentru organismele reprezentative regionale/municipale; • din structura instituțională a orașelor și a localităților cu o pondere ridicată a romilor în cadrul populației fac parte organisme consultative ale romilor sau coordonatori însărcinați cu politica privind comunitatea romă care pun în aplicare politica de incluziune a romilor; • există o agenție specializată care are sarcina de a spori încrederea și capacitatea de acțiune a romilor și această agenție funcționează în mod eficace; • instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului, biroul avocatului poporului și organismul de promovare a egalității consultă cu regularitate societatea civilă cu privire la situația romilor și/sau invită societatea civilă romă la consultări periodice; • mecanismul de asistență juridică pentru soluționarea cazurilor de atitudini negative față de romi dispune de resursele financiare necesare pentru a funcționa în mod eficace; • există mecanisme care asigură și încurajează participarea organizațiilor societății civile rome/pro-rome în monitorizarea coordonată a punerii în aplicare a cadrelor strategice naționale pentru romi, precum și la monitorizarea și raportarea discursurilor de incitare la ură din mediul online; • s-a alocat un buget pentru sprijinirea proiectelor societății civile care vizează consolidarea capacității de acțiune, îmbunătățirea cooperării și crearea unui climat de încredere în instituțiile publice; • s-a alocat un buget pentru campaniile de sensibilizare menite să elimine stereotipurile legate de romi.
Indicator – Dimensiunea B – Măsurile și acțiuni specifice • procentajul cazurilor raportate care au dus la cauze în instanță; • formarea persoanelor însărcinate să combată atitudinile negative față de romi și discriminarea.
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale • mecanismele de încurajare a participării romilor la elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor la nivel național sunt definite în mod explicit în cadrele strategice naționale pentru romi; • există un mecanism care încurajează participarea romilor la elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor care au un impact asupra situației lor la nivel local; • romii participă la consiliile mass-media; • OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare în cadrul acestui obiectiv orizontal; • romii ocupă funcții de conducere sau de decizie în cadrul organizațiilor care pun în aplicare activități în domeniul incluziunii romilor; • romii sunt angajați în cadrul punctelor de contact naționale pentru romi și al altor instituții din domeniul incluziunii romilor; • s-au elaborat planuri locale (în conformitate cu cadrele strategice naționale pentru romi) și acestea sunt puse în aplicare de autoritățile locale în colaborare cu OSC-urile rome, în special cele care își desfășoară activitatea la nivel local.

OBIECTIVE SECTORIALE

Obiectivul 4: Sporirea accesului egal efectiv la un învățământ de masă de calitate, favorabil incluziunii

Indicator principal:	Populația generală
7) Ponderea copiilor cu vârste cuprinse între 3 ani și vârsta de începere a învățământului primar obligatoriu care sunt înscriși în sistemul de educație și îngrijire timpurie	Eurostat [sdg_04_30] ODD 4.2.2
8) Ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 20 și 24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar superior	Eurostat [edat_lfs_9903] ODD 4.3
9) Ponderea copiilor cu vârste cuprinse între 6 și 15 ani care merg la școli unde „toți colegii sau majoritatea acestora sunt romi”, astfel cum au declarat respondenții (numai țările selectate)	Nu se aplică

Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea copiilor cu vârsta de școlarizare obligatorie (5-18 ani) încadrați în sistemul de învățământ, membri ai gospodăriei (în funcție de țară)	Nu se aplică
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate din cauza faptului că sunt de etnie romă atunci când au intrat în contact cu autoritățile școlare (în calitate de părinte/tutore sau elev)	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Persoane care au părăsit timpuriu sistemul de învățământ și de formare profesională, cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani	Eurostat [edat_lfse_14]
Ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani care au absolvit învățământul terțiar	Eurostat [t2020_41]
Prevalența actelor de intimidare/hărțuire a copiilor motivate de ură (din cauza faptului că sunt de etnie romă) în cadrul școlii în ultimele 12 luni, din totalul respondenților care sunt părinți/tutori ai unor copii de vârstă școlară	Nu se aplică / Face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
În curs de elaborare: • ponderea copiilor de vârstă școlară care trăiesc într-o gospodărie fără calculator; • ponderea copiilor de vârstă școlară care trăiesc într-o gospodărie fără acces la internet; • ponderea tinerilor romi cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani care trăiesc într-o gospodărie fără calculator; • ponderea tinerilor romi cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani care trăiesc într-o gospodărie fără acces la internet.	

Indicatori de proces pentru obiectivul 4: Sporirea participării efective a romilor la un învățământ de masă de calitate, favorabil incluziunii
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional
• monitorizarea caracterului incluziv al politicilor privind învățământul de masă este prevăzută în cadrele strategice naționale pentru romi; • există un program național/regional de combatere a segregării;

• se pune în aplicare un plan național de prevenire și eliminare a erorilor de diagnostic care conduc la plasarea necorespunzătoare a elevilor romi în sisteme de educație pentru elevi cu nevoi speciale; • există programe de acțiuni pozitive pentru a angaja cadre didactice de etnie romă în sistemul de învățământ de masă; • funcțiile de mediator școlar și asistent didactic pentru romi sunt integrate în sistemul de învățământ; • în cadrele strategice naționale pentru romi sunt prevăzute garanții și criterii explicite privind caracterul incluziv al politicilor din domeniul învățământului de masă; • există un sistem care le garantează tinerilor romi un loc în învățământul secundar superior sau profesional și care sprijină participarea acestora, acordându-se o atenție specială fetelor; • există un sistem de sprijinire a romilor care doresc să urmeze studii superioare prin intermediul burselor, al mentoratului și al consilierii, acordându-se o atenție specială fetelor.
Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice
• există măsuri menite să asigure accesul efectiv al romilor la un învățământ de masă de calitate, favorabil incluziunii, obiectivul pe termen lung al acestor măsuri fiind acela de a se ajunge la același nivel de acces efectiv ca în cazul populației generale; • există garanții menite să asigure accesul egal efectiv al copiilor romi la sistemul de educație și îngrijire timpurie și aceste garanții sunt operaționale; • cadrele didactice și alți membri ai personalului din învățământ beneficiază de cursuri de formare specifică privind prevenirea discriminării și a atitudinilor negative față de romi în sistemul de educație; • cadrele didactice beneficiază de cursuri de formare pentru a asigura/a adopta o abordare educațională favorabilă incluziunii; • elevii romi beneficiază, în cadrul învățământului de masă, de sprijin pedagogic individual din partea unui personal calificat; • există programe de învățământ și materiale didactice care abordează cultura, istoria și limba romilor; • există măsuri de promovare a accesului copiilor romi la activitățile extrașcolare, culturale și recreative, într-un cadru multicultural; • există romi care beneficiază de programe de sprijin (cum ar fi sprijinul individual, bursele și programele de mentorat, inclusiv privind alfabetizarea digitală); • s-a alocat un buget pentru combaterea rasismului împotriva romilor în școli; • se acordă burse pentru sprijinirea romilor înscriși la universități; • studiile privind romologia sau romii fac parte din programele de nivel universitar; • limba romani se predă gratuit în școli; • există măsuri specifice de sprijinire a formării informale și de certificare a competențelor dobândite în mod practic.
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale
• există măsuri menite să asigure participarea romilor la elaborarea de răspunsuri în materie de politică în domeniul educației; • inspectoratele școlare participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare în cadrul acestui obiectiv; • OSC-urile romi participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsurile specifice de promovare a accesului egal la educație (în special combaterea segregării și promovarea educației favorabile incluziunii în toate etapele)

Obiectivul 5: Sporirea accesului egal efectiv la locuri de muncă de calitate și durabile

Indicator principal:	Populația generală
10) Ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani care și-au autodefinit statutul activității principale ca fiind „muncă remunerată” (inclusiv cu normă întreagă, cu fracțiune de normă, locuri de muncă ad-hoc, activități independente și activități ocazionale sau muncă efectuată în ultimele patru săptămâni).	Eurostat [lfsa_ergan] ODD 8.5
11) Ponderea tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani*, a căror activitate principală actuală este aceea de „tânăr care nu este încadrat profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare” (NEET)	Eurostat [edat_lfse_20] ODD 8.6.1
12) Disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă: diferența în ceea ce privește rata muncii remunerate între femei și bărbați cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani	Eurostat [lfsa_ergan] ODD 8.5
Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate la locul de muncă din cauza faptului că sunt de etnie romă	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate din cauza faptului că sunt de etnie romă atunci când au căutat un loc de muncă	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Alți indicatori privind calitatea muncii, în curs de elaborare: contracte de muncă pe durată nedeterminată, muncă calificată, ponderea persoanelor care lucrează în cadrul serviciilor publice, sărăcia persoanelor încadrate în muncă, precum și educația și formarea profesională.	

Indicatori de proces pentru obiectivul 5: Sporirea participării efective a romilor la activități profesionale de calitate și durabile remunerate	
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional	
• există un mecanism de sprijinire a calității locurilor de muncă ocupate de romi și acesta beneficiază de resursele financiare necesare; • organizațiile romilor participă ca observatori în cadrul sindicatelor și al comisiilor tripartite; • există programe de mentorat și de dezvoltare a carierei pentru a sprijini angajarea profesioniștilor romi în administrația publică; • există mecanisme de sprijinire a angajării romilor ca personal cu normă întreagă în cadrul oficiilor de muncă și al altor ramuri ale administrației care facilitează accesul la locurile de muncă; • există posturi de „mediator pentru ocuparea forței de muncă și tineret” pentru romi în structura administrativă a localităților cu o pondere ridicată a romilor în cadrul populației; • există sisteme care sprijină micile întreprinderi nou-înființate și inițiativele antreprenoriale ale romilor.	
Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice	
• există măsuri specifice de sprijinire a antreprenoriatului și a activităților independente în rândul romilor, în special în rândul tinerilor; • există măsuri specifice menite să sprijine oficializarea ocupării informale existente a forței de muncă;	

- există măsuri specifice de sprijinire a angajării romilor în administrația publică;
- programele de lucrări publice care vizează localitățile cu o pondere ridicată a romilor în cadrul populației au strategii de ieșire explicite, care cuprind componente referitoare la consolidarea competențelor și la obținerea unei calificări;
- se pun în aplicare programe de sprijinire a primei experiențe profesionale, de plasare a forței de muncă și de ucenicie și de dezvoltare a carierei care îi vizează pe tinerii romi și acestea dispun de resurse suficiente;
- se pun în aplicare programe de sprijinire a angajatorilor care favorizează incluziunea și care încurajează egalitatea de șanse la locul de muncă;
- se organizează, pentru serviciile de ocupare a forței de muncă, sindicate și angajatori, campanii de sensibilizare și formare specifică privind combaterea discriminării și a atitudinilor negative față de romi pe piața forței de muncă;
- există sisteme de microcredite pentru întreprinderile mici care sunt destinate în mod explicit comunităților de romi și aceste sisteme sunt pe deplin operaționale.

Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale

- există măsuri menite să asigure participarea romilor la elaborarea de răspunsuri în materie de politică în domeniul ocupării forței de muncă;
- OSC-urile rome participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsurile specifice menite să sporească participarea efectivă a romilor la activități profesionale de calitate și durabile remunerate;
- OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare;
- instituțiile guvernamentale și administrația (centrală și locală) țin seama, în procesele lor decizionale din domeniul ocupării forței de muncă, de contribuțiile din partea societății civile rome, în special a antreprenorilor romi și a profesioniștilor romi de succes.

*Datele actuale bazate pe anchetele FRA acoperă doar grupa de vârstă 16-29 de ani.

Obiectivul 6: Îmbunătățirea stării de sănătate a romilor și sporirea accesului egal efectiv al acestora la servicii de asistență medicală de calitate

Indicator principal:	Populația generală
13) Diferența în ceea ce privește speranța de viață la naștere (populația generală față de romi)	Baza de date privind mortalitatea umană/Eurostat [demo_mlexpec]
14) Ponderea persoanelor care au acces limitat la servicii de sănătate și sociale, ÎN CURS DE ELABORARE	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care își evaluează starea generală de sănătate ca fiind „foarte bună” sau „bună”	Eurostat [hlth_silc_01]
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care beneficiază de asigurare medicală	OECD [ECHI 76]
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care, în ultimele 12 luni, s-au simțit discriminate din cauza faptului că sunt de etnie romă atunci când au recurs la serviciile de sănătate	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
În curs de elaborare: Ponderea femeilor de etnie romă care au dat naștere primului copil înainte de vârsta de 20 de ani. Nevoi medicale nesatisfăcute	Eurostat [demo_fordager] ODD 3.7 Eurostat [SDG_03_60]

Indicatori de proces pentru obiectivul 6: Îmbunătățirea stării de sănătate a romilor și sporirea accesului efectiv al acestora la servicii de asistență medicală de calitate	
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional	
• sistemul de mediere în domeniul sănătății este instituționalizat și integrat în structurile relevante ale administrației serviciilor de sănătate; • există un sistem de încurajare și de sprijinire a perspectivelor de dezvoltare a carierei pentru mediatorii din domeniul sănătății care doresc să devină cadre medico-sanitare; • există un sistem care asigură furnizarea de servicii de asistență medicală preventivă pentru romi în ghetouri și în așezări segregate/izolate; • inspectoratele regionale de sănătate dispun de resursele (financiare și umane) necesare care să asigure faptul că, în cadrul programelor naționale de vaccinare și imunizare pentru copii și bătrâni, sunt incluse comunitățile de romi, precum și faptul că aceste comunități beneficiază de servicii preventive, cum ar fi analizele de sânge și controalele medicale pentru depistarea cancerului.	
Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice	
• există programe de sensibilizare cu privire la sănătate, adaptate la problemele specifice cu care se confruntă romii în materie de sănătate (inclusiv în ceea ce privește stilurile de viață sănătoase și nutriția); • există programe de medicină preventivă care sunt destinate grupurilor de risc, inclusiv romilor, și acestea sunt operaționale; • se organizează campanii de sensibilizare care promovează înțelegerea necesității vaccinării; • vaccinarea copiilor și a vârstnicilor (gripă) este accesibilă ca preț și se efectuează; • se efectuează cu regularitate și gratuit controale medicale preventive pentru copii, fiind prevăzute măsuri de urmărire pentru grupurile de risc; • există programe de îngrijire prenatală destinate femeilor defavorizate și serviciile prenatale sunt furnizate în mod regulat; • există programe de monitorizare a stării de sănătate a mamelor și a copiilor, care sunt destinate copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani, acordându-se o atenție specială grupurilor defavorizate; • personalul din domeniul sănătății beneficiază cu regularitate de cursuri de formare specifică privind prevenirea discriminării și a atitudinilor negative față de romi; • se organizează campanii de sensibilizare cu privire la sănătate care vizează comunitățile de romi.	
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale	
• există măsuri care asigură participarea romilor la elaborarea de răspunsuri în materie de politică în domeniul sănătății; • în parteneriat cu OSC-urile rome, se elaborează măsuri specifice de abordare a provocărilor din domeniul sănătății; • OSC-urile rome participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsurile specifice de îmbunătățire a accesului romilor la serviciile de asistență medicală; • OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare în domeniul sănătății; • instituțiile guvernamentale și administrația (centrală și locală) țin seama, în procesele lor decizionale din domeniul sănătății, de contribuțiile din partea societății civile rome, în special a rețelelor de mediatori pentru romi în materie de sănătate.	

Obiectivul 7: Sporirea accesului egal efectiv la locuințe desegregate adecvate și la servicii esențiale⁹

Indicator principal:	Populația generală
15) Ponderea persoanelor care trăiesc în condiții precare de locuit (într-o locuință care este prea întunecată sau care are un acoperiș cu probleme de izolație, pereți sau podele cu igrasie sau care nu are baie/duș sau WC în interior)	Eurostat [tessi 291]
16) Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării care nu au numărul minim de camere, conform definiției date de Eurostat supraaglomerării	Eurostat [ilc_lvho05a / SDG_11_10] ODD 1, ODD 11
17) Ponderea persoanelor care locuiesc în gospodării fără apă curentă în interiorul locuinței (numai țările selectate)	Eurostat [ilc_mdho05] ODD 6.1.1
Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea persoanelor care locuiesc în gospodării fără WC, duș sau baie în interiorul locuinței	Eurostat [ilc_mdho05 / SDG_06_10] ODD 6
Ponderea persoanelor care trăiesc într-o locuință cu un acoperiș cu probleme de izolație, pereți, podele sau fundație cu igrasie sau mușcături la nivelul cadrelor ferestrelor sau al podelei	Eurostat [SDG_01_60] ODD 1
Ponderea persoanelor care trăiesc într-o gospodărie care, în ultimele 12 luni, a fost obligată să își părăsească locuința sau să părăsească spațiul de popas	Nu se aplică
Ponderea persoanelor cu vârsta de peste 16 ani care s-au simțit discriminate din cauza faptului că sunt de etnie romă în ultimii 5 ani atunci când au căutat o locuință	Nu se aplică / Poate face obiectul anchetei efectuate de FRA cu privire la romi
În curs de elaborare: Segregarea rezidențială. Indicator(i) care reflectă aspectele geografice ale situației romilor. Probleme de acces la serviciile și la infrastructura de bază din zonă (servicii de sănătate, transport public, școli, îngrijirea copiilor etc.) din cauza distanței, a costurilor, a programului sau a lipsei serviciilor. Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe ilegale sau nereglementate.	Nu se aplică Nu se aplică

Indicatori de proces pentru obiectivul 7: Sporirea accesului efectiv al romilor la locuințe desegregate adecvate și la servicii esențiale
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional
- cadrele strategice naționale pentru romi sau documentele de politică aferente includ măsuri explicite de combatere a segregării rezidențiale; - există orientări clare privind evacuările și acestea sunt puse în aplicare în mod eficace pentru a asigura protecția necesară împotriva evacuărilor ilegale; - există orientări clare privind evacuările și acestea sunt puse în aplicare în mod eficace pentru a proteja gospodăriile cu copii; - s-au eliminat lacunele existente în reglementarea în materie de locuințe care împiedicau legalizarea fondului de locuințe nereglementate din cartierele locuite de romi;

⁹ Cum ar fi accesul la apă curentă, la servicii de salubritate corespunzătoare, la servicii de colectare și gestionare a deșeurilor, la electricitate, la gaze naturale, la transport, la servicii financiare și la comunicații digitale (în conformitate cu principiul 20 al Pilonului european al drepturilor sociale).

• criteriile de eligibilitate și de evaluare pentru proiectele finanțate de UE care îmbunătățesc infrastructura din localitățile cu o pondere ridicată a romilor în cadrul populației prevăd puncte specifice pentru întreprinderile care angajează romi sau sunt gestionate de romi; • există politici care încurajează și sprijină inițiative locale de autoajutorare comunitară în domeniul locuințelor; • se evaluează cu regularitate nevoile spațiilor de popas și ale terenurilor pentru rulote; • există mecanisme care asigură faptul că romii beneficiază efectiv de dreptul la apă sigură și salubritate.
Indicator – Dimensiunea B – Măsurile și acțiuni specifice
• în cadrele strategice naționale pentru romi sunt prevăzute garanții și criterii explicite referitoare la caracterul incluziv al serviciilor și al programelor generale privind locuințele; • există măsuri specifice care acordă sprijin zonelor defavorizate din punct de vedere social, în vederea reducerii segregării; • există măsuri specifice care beneficiază de resursele financiare necesare în vederea îmbunătățirii infrastructurii publice pentru așezările defavorizate în ceea ce privește drumurile, apa, salubritatea, accesul la serviciile publice și instalațiile de canalizare; • există un program care urmărește să asigure în primul rând locuințe; • personalul din cadrul serviciilor locative și al birourilor municipale beneficiază de cursuri de formare specifică privind combaterea discriminării și a atitudinilor negative față de romi în materie de locuințe; • cartografierea și monitorizarea așezărilor și a taberelor defavorizate se efectuează cu regularitate; • monitorizarea aspectelor locative (numărul de unități locative locale care trebuie să fie evaluate) se efectuează cu regularitate.
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale
• există măsuri menite să asigure participarea romilor la elaborarea de răspunsuri în materie de politică în domeniul locuințelor; • în parteneriat cu OSC-urile rome, se elaborează măsuri specifice de abordare a provocărilor din domeniul locuințelor; • se elaborează acțiuni de intervenție în domeniul locuințelor care îi vizează în mod specific pe romi (în special în materie de desegregare) și acestea sunt puse în aplicare cu participarea organizațiilor comunității rome; • OSC-urile rome participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsuri specifice de îmbunătățire a situației locative și, în special, de desegregare; • OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare în domeniul locuințelor, în special în ceea ce privește desegregarea; • instituțiile guvernamentale și administrația (centrală și locală) țin seama, în procesele lor decizionale din domeniul locuințelor, de contribuțiile din partea societății civile rome, în special a rețelelor de mediatori pentru romi din domeniile sănătății și educației.

Obiectivul 7-a: Combaterea condițiilor precare de mediu, promovarea justiției în domeniul mediului

Indicatori de rezultat Secundari (opționali)	
Indicator	Populația generală
Ponderea romilor care trăiesc în gospodării care se confruntă cu următoarele probleme în ceea ce privește locuința: poluare, murdărie sau alte probleme de mediu în vecinătate, cum ar fi: fum, praf, mirosuri neplăcute sau apă poluată	Eurostat [ilc_mddw02]
Indicatori de rezultat: secundari (opționali): Nu s-au elaborat încă indicatori în acest domeniu; printre posibilele domenii tematice se numără următoarele: Expunerea la condiții de viață și de mediu care sunt periculoase și care prezintă riscuri pentru sănătate:	

- traiul în zone predispuse la dezastre naturale (pe tipuri de dezastre – inundații, viituri, alunecări de teren etc.);
- traiul în zone periculoase din punctul de vedere al mediului (pe tipuri – depozite de deșeuri sau gropi de gunoi, zone industriale abandonate, mine etc.);
- expunerea la factori periculoși (pe tipuri – traiul în zone poluate, utilizarea de surse de apă netratate și contaminate, expuse la emisii toxice, radiații electromagnetice etc.);
- ocupații periculoase, inclusiv munca în depozite de deșeuri, în gropi de gunoi etc. și fără o protecție adecvată;
- traiul în zone lipsite de infrastructură, cum ar fi apa potabilă sigură, tratarea apelor uzate, drumurile asfaltate, colectarea deșeurilor etc.;
- ponderea gospodăriilor care trebuie să recurgă la arderea deșeurilor solide pentru a-și încălzi locuințele.

Indicatori de proces pentru obiectivul 7-a: Combaterea condițiilor precare de mediu, promovarea justiției în domeniul mediului	
Indicator – Dimensiunea A – Cadrul instituțional	
• cadrele strategice naționale pentru romi sau documentele de politică aferente includ măsuri explicite de combatere a condițiilor precare de mediu și de promovare a justiției în domeniul mediului; • orientările privind punerea în aplicare asigură accesul prioritar la locuințe sociale pentru romii care trăiesc în zone periculoase din punctul de vedere al mediului; • standardele privind siguranța locativă și prevenirea traiului în condiții periculoase sunt respectate cu strictețe; • se efectuează evaluarea de mediu a noilor zone în care se construiesc locuințe și a noilor zone de popas; • există mecanisme eficace care asigură punerea în aplicare a dispozițiilor legislației muncii care se referă la mediu.	
Indicator – Dimensiunea B – Măsuri și acțiuni specifice	
• există măsuri specifice care beneficiază de resursele financiare necesare pentru a reloca familiile de romi care trăiesc în zone periculoase din punctul de vedere al mediului; • politicile și dispozițiile în materie de locuințe care îi vizează în mod specific pe romi fac obiectul unei evaluări a impactului în ceea ce privește factorii de mediu; • impactul de mediu al politicilor și riscurile de mediu pentru romi sunt abordate în cadrele strategice naționale pentru romi.	
Indicator – Dimensiunea C – Calitatea proceselor decizionale	
• în parteneriat cu OSC-urile rome și cu locuitorii romi din localitățile în cauză, se elaborează măsuri specifice de abordare a provocărilor legate de mediu în zonele unde trăiesc romi (în special în comunitățile rome segregate); • se elaborează acțiuni de intervenție în domeniul mediului sigur și durabil care îi vizează în mod specific pe romi (în special în comunitățile rome segregate) și acestea sunt puse în aplicare cu participarea organizațiilor comunității rome; • OSC-urile rome participă la comitetele de monitorizare a programului operațional finanțat din fonduri ale UE în cadrul căruia sunt puse în aplicare măsuri specifice de îmbunătățire a situației mediului în zonele unde trăiesc romi (în special în comunitățile rome marginalizate); • OSC-urile rome participă la monitorizarea rezultatelor măsurilor puse în aplicare pentru îmbunătățirea situației mediului în zonele unde trăiesc romi (în special în comunitățile rome segregate); • instituțiile guvernamentale și administrația (centrală și locală) țin seama, în procesele lor decizionale din domeniul sănătății, de contribuțiile din partea societății civile rome, în special a rețelelor de mediatori pentru romi în materie de sănătate.	

